

Frontotemporal demens

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Drabbar hjärnans främre delar

Frontotemporal demens kallas även för pannlobs- eller frontallobsdemens. Sjukdomen leder till att nervceller förtvinar i hjärnans främre delar; i pannloben eller i främre delen av temporalloberna bakom tinningarna. Symtomen brukar komma smygande, på samma sätt som vid Alzheimers sjukdom. Men det finns avgörande skillnader mellan de båda demenssjukdomarna.

Inga vanliga demenssymtom

Glömska och svårigheter att lära nytt, som är tidiga tecken på alzheimer, är inte typiskt för frontotemporal demens. Om sådana symtom visar sig är det först sent i sjukdomsförloppet. Frontotemporal demens kännetecknas i stället av antingen beteendeförändringar eller språksvårigheter, beroende på i vilken del av hjärnan sjukdomsprocessen startar.

Personligheten förändras

Oftast är det pannloben som skadas först vid frontotemporal demens. Härifrån styrs koncentration, omdöme och impuls kontroll. Personligheten hos den som insjuknar börjar långsamt förändras och personen betar sig allt oftare omdömeslöst.

Ökade svårigheter att ta initiativ och oförklarliga vredesutbrott är andra tidiga tecken. Det är vanligt att personen kan vara rastlös, känslomässigt avtrubbad och ibland apatisk. Förmågan att känna empati försämras gradvis. Även överkonsumtion av mat, rökning eller alkohol kan förekomma.

Språksvårigheter i vissa fall

Frontotemporal demens kan också starta i främre delen av temporalloberna som är av betydelse för språket. I dessa fall talar man om *progressiv afasi*. Det kan yttra sig som försämrade ordförståelse och problem med att rätt benämna olika saker, som bil eller nyckel. Det kan också ta sig uttryck i ett trögt och "upphackat" tal med många grammatiska fel.

Behöver allt mer hjälp

Det är inte ovanligt att frontotemporal demens debuterar redan i övre medelåldern. Sjukdomen kan sedan pågå under många år. Symtomen blir fler och gradvis allt starkare i takt med att hjärnskadan sprider sig. Det blir allt svårare att klara sin vardag och så småningom behöver personen hjälp med påklädning, hygien och annan personlig omvårdnad.

Tidig diagnos viktig

Frontotemporal demens kan förväxlas med depression, utmattningssyndrom eller annan psykisk ohälsa. Eftersom glömska och andra typiska demenssymtom är ovanliga till en början kan sjukdomen vara svår att upptäcka.

Kontakta en läkare om du misstänker att du eller en närstående kan vara drabbad av frontotemporal demens. En utredning bör snarast påbörjas. Den brukar i regel göras på en specialistklinik (minnesmottagning) och innehåller en rad olika tester och undersökningar samt intervjuer med anhöriga.

Behandling och bemötande

Forskningen har gjort framsteg men ännu så länge finns inget sätt att hejda sjukdomsförloppet vid frontotemporal demens. Det är ändå viktigt att få en förklaring till symtomen för att kunna planera för ett så bra och meningsfullt liv som möjligt.

Hjälpmiddel och god omsorg kan på olika sätt underlätta tillvaron. Det är också viktigt att försöka skapa lugn och ro runt den sjuke eftersom stress ofta förstärker symtomen.

17 dec 2018 • Svenskt Demenscentrum©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se